

TÜRKÇE DEYİMLERİN ÖĞRETİMİNDE TELEGRAMDAN

YARARLANMA

Сері Ботакөз

Сулейман Демирель университеті

«Шетел тілі: екі шетел тілі мамандығы» 2-курс студенті

Ғылыми жетекшісі: Ph.D, ассоц. профессор Алтыншаш Құрманәлі

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler günlük hayatta deyimlerle sıkça karşılaşır. Bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğreniminde güçlük oluşturarak, hedef dilde iletişimin oluşmasını engellemektedir. Dolayısıyla dilin etkin kullanımı için deyimlerin öğretimi kaçınılmaz hale gelmektedir. Mobil internet kullanımının artması ve akıllı telefonların iyice hayatımıza girmeye başlaması ile birlikte klasik telefon kullanma alışkanlığımızda değişmeye başlamıştır. Bu nedenle çalışmamızda yabancılara Türkçe deyimlerin öğretiminde mobil uygulaması olan Teltgram kullanımının etkisini araştırmış bulunmaktayız. Makalede yabancılara Türkçe deyimlerin öğretiminde Telgramın kullanımının yarararı üzerinde durulacak, uygulamalara yer verilecek ve Telegram kullanımının öğrencilerin başarı düzeyine etkisinden bahsedilecektir. Kaynak tarama, anket, görüşme, testler vs. araştırma yöntemleri kullanılmış olup, yabancılara Türkçe deyimlerin öğretiminde Telegramın öğrenci başarısına etkisi pedogojik deneylerle kontrol edilmiş ve araştırmanın deneysel sonuçları tablolar ve grafiklerle gösterilmiştir.

Anahtar sözcükler: Türkçe dersleri, Türkçe deyimler, deyim öğretimi, iletişim, telegram, telegramın etkisi.

Түйін

Тілді жете меңгеру үшін фразеологиялық тіркестерді де үйрену қажет екені баршаға аян. Мобильдік интернеттің қолданысының артуы және ақылды телефондардың өмірімізге кіре бастауымен күнделікті телефон қолданысы да өзгеріске ұшырады. Осы себеппен ғылыми жұмысымызда түрік тіліндегі фразеологиялық тіркестерді үйретуде Телеграмма мобильдік қосымшасының тиімділігін зерттедік. Мақалада түрік тіліндегі фразеологиялық тіркестерді үйретуде Телеграмма қолданысының пайдаларына тоқталып, Телеграмма қолданысының студенттердің фразеологиялық тіркестерді үйреніне ықпалы баяндалады. Ғылыми жұмыс барысында жүргізілген педагогикалық эксперименттер, сауалнама, сұхбаттар т.б. нәтижелері ұсынылады.

Түйін сөздер: түрік тілі сабақтары, түрікше фразеологизмдер, фразеологизмдерді оқыту, коммуникация, телеграмма, телеграмманың ықпалы.

Giriş

Türkçenin deyimler yönüyle oldukça zengin bir dil olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Bu zenginliğe ulaşmadan Türkçe öğrendim diyemezsiniz. Türkçe öğrenmenin en büyük yolu deyimleri öğrenmekten geçiyor. Türkçe'yi güzel konuşmak Türkçe'nin inceliklerini ortaya koymak için insan deyim kullanmadan ağzını açamıyor. Sayfalarca yazılacak bir yazıyı dakikalarca anlatılacak bir konuyu bir deyimle anlatıveriyorsunuz. Deyimlerin kullanımı öğrencilerin konuşma ve yazma becerilerin geliştirilmesinde ve sözcük hazinelerinin zenginleşmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Şimdiye kadar Türkçe deyimlerin öğretimi ile ilgili pek çok çalışma yapılmıştır. Ancak bu çalışmada yabancılara Türkçe deyimlerin öğretiminde Telegram kullanımının yararından bahsedilecek ve uygulamalara yer verilecektir.

Араştırma amacı. Араştırmanın amacı yabancı dil olarak Түркче деyimlerin öğretiminde Telegram kullanımının öğrencilerin başarı düzeyini ne şekilde etkilediğini араştırмак ve bu араştırма ішіđinde іletішim bakımından son derece önem ташыян Түркче deyim öğretimini kolayлаштырмак ve гүн geçtikçe önem kazanan Түркçenin yabancı dil olarak öğretimine katkı sağламaktır.

Араştırmanın yöntemi. Bu араştırма, deneye katılan öğrencilerin Telegramla Түркче deyimler öğrenimindeki başarı düzeyini tespit etmeyi esas alan bir çalıшmadır. Араştırмада тек grup oluşturulmuş olup, öntest ve sontest uygulanmış ve kaynak tarama, anket, görüşme, test vs. yöntemler yapılmıştır.

Yabancı Dil Olarak Түркче Öğretiminde Deyimlerin Önemi

Aksoy'e göre, "Deyim, dil biliminde, kavramları, durumları hoşа giden bir anlatımlа ya da özel bir yapı ya da söz dizimi içinde belirten ve çoğunlukla gerçеk anlamlarından ayrı anlamlara gelen sözcüklerden oluşan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümcedir. İki veya daha çok sözcükten kurulu bir çeşit dil ifadesi olan deyimler, duyuğu ve düşünceleri dikkati çekecek biçimde anlatan ad, önad, belirteç, yalın ve birleşik eylem görünüşlü dilsel yapılardır. Çoğunlukla temel anlamları dışında kendilerine özgü anlamları olan deyimler, karşılık gelen sözcükler ve aynı dil bilgisi biçimleriyle başka dillere çevrilemezler" [1, s. 6].

Dillerdeki her deyim bir kültür birikiminin sonucunda oluşmuştur. Deyimlerimiz dilimizi süsleyen inceliklerini ortaya koyan ve dilimizin çoğunu oluşturан sarsılmaz yapı taşlarıdır. Konuşmaya bir başladı mı inci tanesi gibi dökülüverir art arda dilimizden.

Kavas ise deyimlerle ilgili görüşlerini şöyle ifade etmektedir: "Yazıya kuvvet veren, konuşmayı güzelleştiren ve dilin ifade gücünü artıran deyimler,

asırlardan beri halkın hafızasında yaşamış; bu sözler millet hayatının temel değerlerini ve inançlarını aydınlatmada ve yaşatmada önemli bir rol oynamışlardır” [2, s.15].

Melek Çe'nin de deyimiyle: “Güzel Türkçemizde birbirinden güzel deyimler var. Söz ustaları yeri geldikçe tumturaklı bir şekilde yerine kondurur onları. Bütün sözler uçup gider ama deyimler aklımızda kalır. Herhangi bir yerde onlara rastlarsanız, çorbada tuzu bulunanlara, iki dirhem bir çekirdek giyinenlere, etekleri zil çalanlara gülümsersiniz ister istemez” [3, s.7].

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler günlük hayatta deyimlerle sıkça karşılaşılır. Bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğreniminde güçlük oluşturarak, hedef dilde iletişimin oluşmasını engellemektedir. Dolayısıyla dilin etkin kullanımı için deyimlerin öğretimi kaçınılmaz hale gelmektedir. Bu nedenle çalışmamızda yabancılara Türkçe deyimlerin öğretiminde Telegram kullanımının etkisini veya başka bir deyişle Telegramın Türkçe deyimlerin öğretimine katkısını araştırmış bulunmaktayız.

Neden Telegram?

Bulduğumuz bilgi ve teknoloji çağında öğretmenler olarak görevimiz, öğrencilere bilgiyi vermekten çok, öğrencinin doğru bilgiye ulaşması için rehberlik yapmaktır. Bu da ancak öğrencinin dilinden konuşmayı bilmekle sağlanabilir. MWC 2016 kapsamında Barselona'da yapılan bir duyuruya göre Telegram'ın aylık aktif kullanıcı sayısı önemli bir eşik olan 100 milyona ulaşmış durumda. Geçtiğimiz yıl Mart 2015'te, aylık 35 milyon aktif kullanıcı sayısına ulaştığını duyuran servis, bir yıldan kısa sürede kullanıcı sayısını neredeyse üçe katlamayı başarmış görünüyor [4].

Teknoloji ilerledikçe eğitime olan katkısı da göz ardı edilmemeye başlamıştır. Tarihteki tarih ile alakalı başlıklar yeni güne yakın kelimeler ile değiştirilmeye başlandı. Örneğin önceden Endüstri Çağı olarak bilinen bu isim bilgisayarın ve internetin 1995'te kullanımının serbestleşmesi ile Enformasyon

kelimesi ile değişti. Teknolojinin bu kadar yaygınlaştığı bu dönemde her alanda değişikliğe sebep olan teknoloji her alanda hizmet vermektedir. Bu yenilik sayesinde dünya yeni bir çağa adım atmış oldu. Her alanda değişikliğe sebep olan teknoloji eğitim alanında da değişikliğe sebep olmuştur. Gelişmiş lkeler teknolojiyi eğitim alanının hemen her yerinde kullanmaya başladılar. Ve bunun sonucunda teknolojinin eğitime katkısı göz ardı edilemeyecek kadar büyük bir hal aldı.

Zaman ve mekn sınırlaması olmadan (mobil tabanlı), paylaşımın, tartışmanın esas olduğu bir insanı iletiişim şeklidir. Sosyal medya platformlarında insanlarla buluşur ve iletiişimde bulunursunuz. İnsanlara yardım eder, yardım alır, sorularına cevap verir ve kendi sorularınızı sorarsınız. Bu bakımdan sosyal medya resmi olmayan eğitim yollarından da bir tanesidir [5].

Türkçe deyimlerin ğretiminde sosyal medya olan Telegram'ın kullanımının önemine değinmeden önce instagramın ne olduğunu açıklamakta yarar görüyorum.

Telegram nedir ve nasıl kullanılır?

Telegram, güvenli ve hızlı anlık mesajlaşma sağlayan ücretsiz bir mesajlaşma uygulamasıdır. Telegram ile mesajlar çok güçlü bir şekilde şifrelenerek iletilir. Aynı şekilde bu mesajlar yine şifreli bir şekilde saklanır. Telegram bulut tabanlı bir mesajlaşma yazılımıdır. Bu sayede mesajlarınıza farklı platformlardan ve her yerden erişebilirsiniz. Telegram mesajları diğer mesajlaşma yazılımlarına göre çok daha hızlı bir şekilde iletir.

Telegram ile mesajlaşma grupları da oluşturmak mümkündür. Bu mesajlaşma gruplarına 100 bin kullanıcıya kadar kişi ekleyebilirsiniz. Yine Telegram ile dosya gönderimi mümkündür. Türü ne olursa olsun her tür dosya Telegram ile gönderilebilir.

Telegram bir diğер özelliği mesajların kendi kendini yok edebilmesidir. Yani siz karşı tarafa zaman ayarlı bir mesaj gönderebilirsiniz. Vakti geldiğinde mesaj kendini yok edecektir. Yani Telegram tüm farklı işletim sistemlerinde, patformlarda çalışır.

Uygulama

2017-2018 eğitim-öğretim yılında mart ayından itibaren bir aylık zaman zarfında haftada 10 deyim olmak üzere Telegramla deyim öğretimi uygulaması yaptım. İlk önce deyim resimle sunulmuştur. Sonra deyim açıklaması yapılmış ve birer örnek cümle verilmiştir. 10 deyim sonrası kısa test yapılmıştır. Araştırma esnasında kaynak tarama, anket, gözlem, görüşmeler ve testler yapılmıştır.

Sonuç

Bir dilin söz varlığının önemli bir bölümünü oluşturdukları ve çeşitli özelliklerini yansıttıkları için deyimler öğrenilmedikçe, dil öğrenimi çabası eksik kalır. Bu nedenle, dile iyice hakim olabilmek için bir dilin önemli zenginliklerinden olan deyimlerin öğrenilmesi gerekmektedir. Deyim öğretiminin hedefi, dil öğrenenlere amaca ve seviyeye uygun olarak deyimlerin kalıcı olarak kazandırılmasıdır. Bu bağlamda Telegramın, deyim öğretiminde ve pekiştirilmesinde çok büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Yapılan testler ve anketlerden çıkan sonuçlardan yabancılara Türkçe deyim öğretiminde Telegram uygulamasının oldukça başarılı olduğu tespit edilmiştir. Üzerinde deney yapılan öğrencilerin hemen hemen hepsi bu uygulamadan oldukça

memnun olduğunu, Telegram sayesinde deyimleri daha kolay ve daha kalıcı öğrendiklerini ve Telegram deyim öğrenmekten zevk duyduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca deyimlerin zor anlaşılır ön yargısını yıkmayı başardığımızı gördük. Bu çalışma sonucunda aldığımız olumlu yorumlar neticesinde Telegramla Türkçe deyim öğretimini geliştirmeye ve yaygınlaştırmaya yönelik faaliyetlerde bulunmayı amaçlamaktayız.

KAYNAKÇA

- 1 Aksoy Ö. A. Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü. – İstanbul: İnkılap Kitapevi Yayınları, 1988.
- 2 Kavas Y. Örnekli Deyimler ve Atasözleri Sözlüğü. –İstanbul: Ötüken Yayınları,1999.
- 3 Çe M. Deyim Mi Demeyim Mi? –İstanbul: Uğurböceği Yayınları, 2008.
- 4 tr.wikipedia.org/wiki/Telegram
- 5 tr.wikipedia.org/wiki/Sosyal_medya
- 6 Çizmeciler O. Ünlü Deyimler ve Öyküleri. –İstanbul: Kastaş Yayınları, 1982.
- 7 Pala İ. İki Dirhem Bir Çekirdek. – İstanbul: Kapı Yayınları, 2008.